

28. 03. 2013

Dnro POPELY 438/3560-2008

YmpäristöAgro I LOPPURAPORTTI

Tiedonvälityshanke 2008-2012
Maaseutu ympäristö - Eläinten hyvinvointi - Luomu

Hallinnoija ProAgria Oulu
Kumppani MTK-Pohjois-Suomi
Rahoittaja Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus, Maaseuturahasto

Päätös hanketuesta tehty 31.3.2009
Dnro 438/3560-2008
Päätösnumero 3216
Hankkeen numero 3009

LOPPURAPORTIN TIIVISTELMÄ – YmpäristöAgro I 2012

YmpäristöAgro I on vuosina 2008-2012 toiminut maaseudun tiedonvälityshanke. Hankkeen tiedotuksen tavoitteita olivat maaseutu ympäristön hoidon, ympäristöystävällisten tuotantomenetelmien, luomuviljelyn ja eläinten hyvinvoinnin edistäminen. Tätä hanketta seuraa vuosina 2011-2014 YmpäristöAgro II monipuolisemmalla sisällöllä. Hankkeen hallinnoijana toimi ProAgria Oulu. Hankkeen sopimusyhteistyökumppanina työskenteli MTK-Pohjois-Suomi. Hanketta rahoitti Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto ja tuen myöntäjänä sekä yhteistyötahona toimi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. Yhteistyötahoina hankkeen eri toiminnoissa olivat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö-, maaseutu- ja energiayksiköt ja kunnat. Hankkeen pääkohderyhmänä olivat maa- ja metsätilalliset sekä heitä neuvovat tahot.

Toiminta vuosina 2008-2012

YmpäristöAgro I -hankkeen puitteissa pidettiin 197 infotilaisuutta, joihin osallistui 6792 kuulijaa vuosina 2008-2011. Tavoitteena oli 150 tilaisuutta ja 3000 kuulijaa. Vapaaehtoisia viljelijätalaisuuksia järjestettiin monipuolisesti eri aiheista, esimerkkeinä ympäristötuen mukainen lannoitus ja maanhoito, eläinten hyvinvointi ja luonnonmukainen tuotanto. Maatalouden vesiensuojelu siihen liittyvine ehtoineen ja tukimahdollisuuksineen liittyi osana useimpiin infoihin. Maiseman- ja luonnonhoito, erityisympäristötuet, vesiensuojelu, kosteikot sekä hankkeen yleisinfot ovat olleet aiheena monessa tilaisuudessa. MTK-Pohjois-Suomen kanssa järjestetyt yhteiset viljelijäkierrokset ajoitettiin maaliskuulle aiheena tukihaku ja ajankohtaiset ympäristöasiat. Vuonna 2012 infotilaisuudet siirtyivät järjestettäväksi YmpäristöAgro II -jatkohankkeelle. Vuoden 2012 osalta YmpäristöAgro I -hankkeen päätehtävänä oli laatia hankkeelle uusi laaja ja informatiivinen nettisivusto ja tuottaa sinne useiden eri asiantuntijoiden aineistoa. Sivusto jää tukemaan YmpäristöAgro II -jatkohankkeen toimintaa. Ostopalveluna hankittiin teknistä asiantuntijatyötä. Sivusto www.ymparistoagro.fi valmistui vuoden 2012 loppuun mennessä. Sivuston ylläpito ja täydentäminen jatkuu jatkohankkeen toimesta. Hankkeen päätösvaiheeseen kuului myös raportointia ja aineiston koontia vuosilta 2008-2012. Nettisivusto toimii samalla myös YmpäristöAgro -hankkeiden raportointina, koska sinne on koottu kaikki hankkeen pitämät infotilaisuudet ja tiedotteet, joita voi tarkastella sekä aika- että aihekohtaisessa järjestyksessä. Hankkeen laatimia tiedotteita on tallennettu nettisivuille 199 kpl. Hankkeessa käytettiin työaikaa vuosina 2008-2012 viiden vuoden aikana yhteensä 7,4 henkilötyövuotta. Ostopalveluita ei ole laskettu tähän aikaan. Hanketyöhön osallistui useita kymmeniä eri alojen asiantuntijoita viljely-, karjatalous-, luomu-, vesienhoito-, luonto-, elintarvike- ja maataloussektoreilta.

Vuosien 2008-2012 tapahtumista esimerkkeinä mm. seuraavat YmpäristöAgro I -infot:

- Tukihakuun liittyvät tilaisuudet viljelijöille
- Hyviin satoihin ympäristöä kuunnellen
- Lammasinfo ja lähituotannon mahdollisuudet
- Kosteikkojen ja rantalakeuksien monipuoliset mahdollisuudet
- Maiseman- ja luonnonhoidon tuet yhdistyksille ja viljelijöille
- Lähiruuan kysyntä kasvussa. Mitä lainsäädäntö edellyttää suoramyyntitiloilta?
- Riukuaita kruunaa perinnemaiseman -maastotapahtumat
- YmpäristöAgron esittelyt messutapahtumissa ja seminaareissa
- Luomufotot ja pellonpiennartapahtumat

Monissa infoissa on käsitelty useampia aiheita. Suurin osa tilaisuuksista oli hankkeen omia, mutta yhteistyötä tehtiin myös muiden hankkeiden ja tahojen kanssa.

Oulussa 19.2.2013 Taimi Mahosenaho

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä

1. Yleistä hankkeesta	4
Toteuttajan nimi	
Hankkeen nimi ja hanketunnus	
Yhteenveto hankkeesta	
Hanke osana ylemmän tason tavoitteita	
Hankkeen tavoitteet	
Tiedottamisen aiheet eli tiedotusosiot	
2. Aikataulu	5
3. Resurssit	5
4. Toteutuksen organisaatio	5
5. Toteutus ja toimenpiteet	5
5.1. Vuosi 2008	5
5.2. Vuosi 2009	8
5.3. Vuosi 2010	10
5.4. Vuosi 2011	11
5.5. Vuosi 2012 ja yhteenveto 2008-2012	13
6. Kustannukset ja rahoitus	16
7. Raportointi ja seuranta	17
8. Toteutusolelutukset ja riskit	17
9. Yhteistyökumppanit	17
10. Tulokset ja vaikutukset	17
11. Esitykset jatkotoimenpiteiksi	18
12. Allekirjoittajat ja päiväys	18
LIITTEET	20-29

Kuva: Arja Keränen

1. Yleistä hankkeesta

Hankkeen nimi: YmpäristöAgro

Hankkeen hallinnoija ProAgria Oulu ry, PL 106, 90101 OULU

Hankkeen sopimusyhteistyökumppani MTK-Pohjois-Pohjanmaa, nykyisin MTK-Pohjois-Suomi

Hankkeen rahoitus- ja yhteistyötaho: Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, Maaseuturahasto, Vuodesta 2010 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Yhteistyötahot: Pohjois-Pohjanmaan Ympäristökeskus, nykyisin ELY-keskus, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa, nykyisin Suomen Metsäkeskus

Hankkeen kohderyhmä: Maa- ja metsätalolliset sekä heitä neuvovat tahot

Kesto: 2008-2012, muutospäätöksellä jatkoaika 2012

Hankkeen tausta ja tarve

Maaseutu ympäristönhoidon, vesiensuojelun ja eläinten hyvinvoinnin suhteen on EU:n, valtion ja kuluttajien taholta asetettu huomattavia tavoitteita. Tavoitteisiin liittyen maatalouden tukijärjestelmiin tulee yhä enenevässä määrin uusia säännöksiä ja sitoumusehtoja. Samaan aikaan myös uusia rahoitusmahdollisuuksia ja keinoja syntyy tukijärjestelmien ja tekniikan kehittymisen myötä. Tukijärjestelmät ovat osa maaseudun kehittämisohjelmaa. Viljelijän ja neuvojen täytyy osata soveltaa käytännössä esimerkiksi olemassa olevien säännösten, tilatuen, perusympäristötuen, erityistukien, investointitukien ja hyvien uusien menetelmien mahdollisuudet ja edellytykset ympäristön ja eläinten hyvinvointiasiaissa. Tähän liittyen on huomattavaa informaation tarvetta.

Ylemmän tason tavoitteet

Hanke toteutti maaseudun kehittämisohjelman 2007-2013 toimintalinjan 1 toimenpidettä 111: Amatillista koulutusta ja tiedotusta koskevat toimet.

Tiedotuksen aiheena olivat toimintalinjan 2 seuraavat toimenpiteet:

- Maatalouden ympäristötuet (toimenpide 214)
- Eläinten hyvinvointi (toimenpide 215)
- Ei-tuotannolliset investoinnit (toimenpide 216)

Hankkeen tavoitteet

Välittää kentälle ja käytäntöön uusinta tietoa maaseutuohjelman mukaisista tavoitteista, syistä ja menetelmistä. Hanke painottui maatalouden ympäristöasioihin, eläinten hyvinvointiin ja luonnonmukaisen viljelyn edistämiseen. Kuluttajille haluttiin tuoda esille ympäristöasioiden huomioimista maataloudessa positiivisten esimerkkien avulla. Yhtenä tavoitteena oli myös hyödyntää maaseutu ympäristönhoitoon käytettävissä olevia rahoitusmuotoja.

Tiedottamisen aiheet eli tiedotusosiot

1. Viljelijöiden info-päivät (ennen viljelijöiden tukihakua, yllä mainittujen toimenpiteiden osalta)
2. Vesiensuojeluinfo -kampanja
3. Luonnonmukaisen viljelyn edistämisen infotilaisuudet
4. Eläinten hyvinvoinnin edistämisen infotilaisuudet
5. Ympäristötuen mukaisen lannoituksen ja peltoviljelyn ympäristöasioiden infotilaisuudet
6. Erityistukien käytön edistämisen infotilaisuudet. Aiheina maisemaluonnon monimuotoisuus, perinnebiotoopit, suojavyöhykkeet ja kosteikot viljelyalueilla ja metsissä
7. Maatilan luonnon monimuotoisuuden kartoituksen infopäivät
8. Ei-tuotannollisten investointien edistäminen tiedottamalla
9. Infohanketyöryhmä

Hankkeessa välitettiin olemassa olevaa uutta tietoa eikä tehdä kehittämistoimenpiteitä. **Hankkeeseen ei kuulu tila- eikä yrityskohtaista koulutusta tai toimenpiteitä.** Tiedotustilaisuudet ovat avoimia. Tiedotus on julkista ja kaikille kohderyhmän jäsenille avointa tiedonvälitystä eri keinoin.

2. Aikataulu

Hankkeen aikataulu oli 7.2.2008-30.12.2012. Muutospäätöksellä saatiin jatkoaika 2012 loppuun. Tilaisuuksien ja tiedotteiden aikataulut selviävät tästä raportista ja indikaattorilomakkeista, työajan-käyttöraporteista ja www.ymparistoagro.fi -sivuille tallennetuista tilaisuuksien ohjelmista.

3. Resurssit

Hankkeen ensimmäinen toimintavuosi toteutettiin ilman hankepäätöstä väliaikaisesti ProAgria Oulun ja MTK-Pohjois-Pohjanmaan rahallisilla resursseilla. Kustannukset eriteltiin hankkeen kustannuspaikalle. Hakemus oli laitettu sisään TE-keskukseen 7.2.2008 ja hankepäätös saatiin 31.3.2009. Hanketta toteutettiin ensin omilla resursseilla ja maksatuksia saatiin hankkeen kuluihin määräajoin ELY-keskuksesta. Rahalliset resurssit on selvitetty kohdassa 6 kustannukset ja rahoitus sekä liitteissä. Hankkeen henkilöresursseina käytettiin hankesuunnitelman mukaisesti ProAgria Oulun ja MTK-Pohjois-Pohjanmaan työntekijöitä. Pääosin työhön osallistuivat hankkeen projektipäällikkö, taloushallinto- ja toimistohenkilöt, projektisihteerin tehtäviä hoitava neuvoja sekä muut asiantuntijat ja eri alojen neuvojat ProAgria Oulusta. Mukana oli kotieläintuotannon, kasvinviljelyn, luomuntuotannon, maiseman- ja luonnonhoidon sekä elintarvikepuolen neuvoja. MTK:sta osallistuivat toiminnanjohtaja, kenttäpäällikkö ja järjestöagrologi. Yhteistyötä tehtiin Pohjois-Pohjanmaan TE-keskuksen, Ympäristökeskuksen (myöhemmin ELY-keskus), sekä muiden yhteistyötahojen kanssa mutta ne eivät veloittaneet hanketta. Myös kuntien maaseutusihitteerit, yhteistyöhankkeet ja meijerit osallistuivat hankkeen tuottaman tiedon sekä tilaisuuksien kutsujen levittämiseen edelleen eteenpäin.

4. Toteutuksen organisaatio

Toteutuksen organisaation muodostivat ProAgria Oulun ja-MTK Pohjois-Pohjanmaan hankesuunnitelmassa mainitut työntekijät yhdessä yhteistyötahojen kanssa. Infotilaisuuksissa, esitteiden sekä nettisivujen laatimisessa ja kopioinnissa käytettiin ostopalveluja tarvittaessa.

5. Toteutus ja toimenpiteet

5.1. Vuosi 2008

YmpäristöAgro tiedonvälityshanke aloitti tapahtumat ja tiedotuksen vuonna 2008. Näistä löytyvät tarkemmat tiedot indikaattorilomakkeesta ja vuosiraportista 2008.

Tilannekatsaus vuoden 2008 lopussa

Hankkeen tavoitteet ja tulokset

Indikaattori	Tavoitetaso kappaleita	Toteuma hankkeen alusta raportointi-
		hetkeen mennessä kappaleita ☐ 31.12.208 ☐ Loppuraportin yhteydessä
Tilaisuuksien lukumäärä	150	23
Julkaisujen ja esitteiden lukumäärä	36	13

Vuoden 2008 hanketyön sisältöä ja toimenpiteitä

Hanketyö aloitettiin tiedotuksen sisältöjen ja kustannusarvioiden tarkentamisella. Työhön kuului palavereita sekä sähköposti- ja puhelinyhteyksiä eri yhteistyö- ja hanketahoihin. Tiedotuksen sisällön suunnittelussa huomioitiin Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman muutokset ja tavoitteet, siihen liittyvät tilatason toimet sekä uudet ympäristötuen asetukset hankkeen tiedotussisällön kannalta. Hanketyötä tarkennettiin myös uusien hankeasetusten ja säännösten valmistuttua. Yhteistyökumppani MTK-Pohjois-Pohjanmaan kanssa neuvoteltiin hanketyöstä. Ohjausryhmän jäsenien kanssa oltiin myös yhteydessä sen tehtävistä ja pidettiin kokoukset. Hankehakemusta täydennettiin täydennyspyynnön mukaisesti. Tarkennetussa hankesuunnitelmassa on selvitetty kaikkien tiedotusaiheiden tavoitteita ja liittymistä kehittämissuunnitelmiin. Hanketyö aloitettiin toiveiden mukaisesti viljelijöiden tukihauksen aikataulussa alkutalvella 2008.

Tiedotteita

Tiedottamista ja ilmoituksia välitettiin kohderyhmälle lehdistön, infokirjeiden ja sähköpostien avulla. Infotilaisuuksista lähti tiedotteita postitse ja lehti-ilmoituksin (MTK Lehtiniemi). Eläinten hyvinvoinnista tiedotettiin karjanomistajille tonkkapostijakeluna ja lehti-ilmoituksin (Huotari). Postikirjeitä ja lehti-ilmoituksia toimitettiin luomusta (Valtonen). Tiedotteita laadittiin myös internetsivuille. Hankkeesta on julkaistu laajoja artikkeleita mm. Maaviestin nro:issa 2,3 ja 4 / 2008. TE-keskuksen ja maaseutusihhteereiden kautta lähti hankkeen tilaisuuksista tietoa kuntien viljelijäkirjeiden välityksellä.

Tiedotteiden aiheina olivat: hankkeen tilaisuudet, tukihaku 2008, ajankohtaista ympäristötukien muutoksista, kaksi uutta ympäristötukea hakuun syksyllä, hankkeen sisältö, vesienhoito-ohjelman tavoitteet maataloudelle, maaseutu ja ilmastonmuutoksen torjunta, luomuviljely, eläinten hyvinvointi, Elävä Joki – maatalousosio sekä Pohjois-Pohjanmaan maaseudun vaalittavat arvot.

Tehtyä hanketyötä tiedotteisiin liittyen:

- Kirjeitse, tonkkaposteissa ja sähköpostitse jaettuja tiedotteita tuhansia kappaleita.
- Tiedotteiden laatimista 13 kpl - kts. indikaattorilomake
- Painotuotteita ei tehty, koska hankepäätöstä ei vielä ollut
- MTK:n tekemä viljelijäinfopostitus ennen tukihakua (n. 4000 kpl)
- Eläinten hyvinvointi -tonkkapostitus helmikuussa ja joulukuussa 2008 maidontuottajille
- sähköisten tiedotteiden laatimista erityisympäristöistä nettiä ja sähköpostijakelua varten
- Maatilan lumokartoitusneuvon kautta viljelijöille jakoon syyskuussa
- Maaseudun yhdistyksille tiedotekirje (230 kpl) infotilaisuuksien pitämismahdollisuudesta viljelijöille 2009 (kyseltiin halukkuutta ja kiinnostuneisuutta)
- Tiedotteet maaseutusihhteerien kautta viljelijöille ennen tukihakua
- Eläinten hyvinvoinnista tonkkapostitiedote (n. 2500 kpl) sekä luomuviljelyn infotilaisuuksista ja infoasioista viljelijäkirje sekä tiedottamista kuntien maaseutusihhteereiden kautta viljelijöille.

2008 Pidetyt infotilaisuudet

Infotilaisuuksien osalta työ alkoi sisällön suunnittelulla ja paikkojen sekä esiintyjien sopimisella. Tiedotustilaisuuksia pidettiin 18 kpl. Luentoja ja infopisteitä oli 5 kpl. Osallistujalistoilta kertyi n. 1000 osallistujaa. Tilaisuuksia pidettiin mm. vesienhoidosta sekä ilmastonmuutoksesta ja sen torjunnan keinoista maaseudulla.

- Infopäivät ennen tukihakua viljelijöille 2008 3.4.-16.4. – 15 kpl.
  - Pääaiheena: Ympäristötuen muutokset ja uusi eläinten hyvinvointituki
- Infotilaisuudet eläinten hyvinvoinnista 2008 – 2 kpl
- Infotilaisuudet luomutuotannon edistämisestä 2008 - 2 kpl
- 18.3. ja 4.11. Elävä Joki kampanjan maaseutu ympäristönhoito-osio
  - tiedottamista lehdistötiedotteiden kautta (kevät 2008)
  - 18.3. luento tiedotustilaisuudessa
  - 3-4.11. maatalouden vesiensuojelun ja maisemanhoidon esittelypiste maakuntapäivillä
- 15.11. Järjestötilaisuudessa YmpäristöAgron infopiste viljelijöille
- 30.10. Luento maatalouden vesiensuojelusta vesienhoito-ohjelman julkistamistilaisuudessa Limingassa
- 18.11. ProAgria Oulu – maaseutu ja ilmastonmuutos neuvottelu tiedotusta varten. Yhdyskuntarakennetta eheyttäessä huomioitava maaseudun merkitys bioenergian ja lähiruoan tuottajana sekä huoltovarmuus

Muuta tehtyä hanketyötä 2008

- Tiedotusmateriaalin suunnittelua, sisältöjen selvittämistä ja laatimista
- Tilaisuuksissa jaettiin materiaalia ja erityisesti liittyviä oppaita
- Tilaisuuksista ja informoinnista seuranneisiin yhteydenottoihin annettiin vastauksia ja tehtiin kyselyihin perustuvaa informointia tukiehdosta ja mahdollisuuksista
- Elävä joki -kampanjan, vesienhoito-ohjelman ja kyläyhdistysten tiedotuksessa ja esittelytilaisuuksissa oltiin mukana maaseutu ympäristönhoidon osalta
- Aloitettiin vuoden 2009 tiedottamisen suunnittelu
- Osallistuttiin hanketyöhön liittyviin kokouksiin: Kuusamon maatalous ja vesiensuojelu -kokous 15.12., ympäristötuen neuvonta- ja tiedotuskokous TE-keskuksessa 3.12., hankkeen esittely ympäristötietoisuus toimikunnalle 27.11. sekä maaseutu ja ilmastonmuutos -kokous 18.11.

Neuvottelut tiedotusyhteistyöstä eri tahojen kanssa

- Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa (metsäluonnonhoito ja vesiensuojelu, Metso)
- Oulun riistanhoitopiiri (kosteikot ja riistan elinympäristönhoito)
- Pohjois-Pohjanmaan Ympäristökeskus (yhteydet Pohjois-Pohjanmaan ympäristöstrategiaan ja vesienhoito-ohjelmaan)
- MTK (sopimussyhteistyö hankkeessa)
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus: vesiensuojeluohjelma, ympäristöstrategia, energiastrategia ja ilmastostrategia
- TE-keskus: Manner-Suomen ja Pohjois-Pohjanmaan maaseutuohjelmat

Tiedon hankintaa hankkeeseen:

21.2. Sopimukset ja vastuut EU hankkeissa päivä Lasaretissa

5.3. Kosteikot ja ei-tuotannolliset investoinnit päivä Kokkolassa

5.2. Vuosi 2009

YmpäristöAgro tiedonvälityshanke järjesti runsaasti tapahtumia ja tiedotusta myös vuonna 2009. Näistä löytyvät tarkemmat tiedot indikaattorilomakkeesta.

Tilannekatsaus vuoden 2009 lopussa

Hankkeen tavoitteet ja tulokset

Indikaattori	Tavoitetaso kappaletta	Toteuma hankkeen alusta raportointi-
		hetkeen mennessä kappaletta ☒ 31.12.209 ☐ Loppuraportin yhteydessä
Tilaisuuksien lukumäärä	150	84 (23 kpl + 61 kpl)
Julkaisujen ja esitteiden lukumäärä	36	58 (12 kpl+46 kpl)

YmpäristöAgro -hankkeen infotilaisuuksiin oli osallistunut vuoden 2009 loppuun mennessä 2619 kuulijaa 84 tilaisuudessa Pohjois-Pohjanmaan alueella. Vapaaehtoisia viljelijätalaisuuksia oli järjestetty monipuolisesti eri aiheista. Ympäristötuen mukainen lannoitus ja maanhoito kiinnosti syksyn aikana ja keräsi kuusi salillista kuulijoita. Eläinten hyvinvointiin liittyvistä aiheista oli pidetty vuoden loppuun mennessä viisi, ja luomutuotantoon siirtymisestä kahdeksan infotilaisuutta. Maatalouden vesiensuojelusta ja siihen liittyvistä ehdoista ja tukimahdollisuuksista oli järjestetty neljä tilaisuutta ja aihe liittyi osana myös useimpiin muihinkin infoihin. Maiseman- ja luonnonhoito, erityisympäristötuet, kosteikot ja ilmastoasiat sekä hankkeen yleisinfot olivat herättäneet kiinnostusta 31 tilaisuudessa. MTK-Pohjois-Pohjanmaa toimi hankkeen yhteistyökumppanina ja yhteinen viljelijäkierron ajoitettiin huhtikuulle aiheena tukihaku ja ajankohtaiset ympäristöasiat. Tämä olikin laajin yhtenäinen kierron ja tilaisuuksia oli pidetty 30 kpl. Edellä kerrotut luvut koostuvat vuosilta 2008-2009, ja lukumääräisesti suurin osa eli yhteensä 61 tilaisuutta pidettiin vuonna 2009.

Tietoa jaettiin eri keinoin tilaisuuksien yhteydessä, lehdistötiedotteina, tonkkaposteina, ilmoituksina ja kirjeitse. Hankkeen laatimia tiedotteita oli tallennettu nettisivuille 56 kpl, joista 44 laadittiin vuonna 2009. Tiedotteet löytyvät nyt osoitteesta www.ymparistoagro.fi tai www.proagria.fi/oulu -> palvelut -> projektit -> ympäristöagro. Laajin postitus tehtiin loka-kuussa 2009 jolloin lähti suoraan lähes 3800 kirjettä ja loput kuntien kautta. Tuolloin tiedotettiin hankkeesta ja loppuvuoden infotilaisuuksista sekä liitettiin mukaan laaja suojavyöhyketietopaketti.

Vuoden 2009 loppuun mennessä oltiin kokonaisuutena pysytty hyvin aikataulussa. Osallistujien lukumäärässä oltiin jo ajankohtaan nähden ylitetty tavoitteet eli 1.2.2010 mennessä noin 2700 kpl kun tavoite oli 3000 koko ajalle. Tilaisuuksia vuoden 2009 loppuun mennessä oli pidetty 84 kpl, kun tavoite hankkeen loppuun mennessä oli 150 tilaisuutta, eli siinä oltiin suurin piirtein aikataulussa mutta haastetta oli edelleen jäljellä.

Yhteenveto 2009 loppuun mennessä tehdystä YmpäristöAgro työstä

- YmpäristöAgro infotilaisuuksia 84 kpl
- Osallistujia n. 2700 hlö (osallistujalistat)
  - Eläinten hyvinvointitiedotus 5 infotilaisuutta
  - Luomuun kannustaminen ja tiedotus 8 infotilaisuutta
  - Maatalouden vesiensuojelu 4 infotilaisuutta

- Tuki-infot 30 tilaisuutta
- Maisema, lumo, erityistuet, kosteikot, ilmasto ja hankkeen yleisinfot yht. 31 infotilaisuutta
- Edellisistä tapahtumista 61 kpl pidettiin vuonna 2009.

Vuoden 2009 tapahtumista esimerkkeinä suurimmat infotilaisuudet

- Ympäristötuen muutokset, eläinten hyvinvointi ja muut ajankohtaiset asiat tukien hausta (15 kpl)
- Maiseman ja luonnonhoidon ajankohtaiset tukiasiat (12 kpl). Aiheena maatalan luonnon monimuotoisuuskartoitus – perusympäristötuen ehto, luonnonhoitopelto – ympäristötuen uusi tukimuoto, maiseman- ja luonnonhoitoon liittyvät erityistuet ja hakuohjeet.
- Luonnonmukaisen tuotannon sopimus ja tuet (3 kpl).
- Eläinten hyvinvointiin liittyvät tiedotustilaisuudet: pienten puolesta – vasikoiden hyvinvointiseminaari. Aiheena vasikoiden ruokinta, juoton, karsinoiden, sosiaalisen ympäristön ja hoitajan vaikutus kasvuun ja hyvinvointiin.
- Viljelymaan parantaminen ja lannoituksen suunnittelu ympäristötuen mukaisesti (6 kpl). Aiheena mm. viljelymaan hoito ja kunnostaminen, viljelykierto, maanhoidon uudet mahdollisuudet: viherlannoitus, luonnonhoitopellot, riistapellot, maisemapellot ja niiden siemenseokset sekä ympäristötukiehtojen mukainen viljelyn suunnittelu.
- Sinustako luomuviljelijä (7 kpl). Aiheena luomuun hakeutuminen, luomutuotannon kannattavuus, luomuvalvonta ja luomuun siirtymisen vaiheet.
- Lehmien viestejä navetasta ja ketjuinformaatiota teurastamolle (3 kpl). Aiheena: Lehmien antamat merkit terveydestä, hyvinvoinnista, ravitsemuksesta ja tuotoksesta. Lehmien hyvinvointiin vaikuttavat tekijät. Ketjuinformaatio ja nauttilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä Naseva.

Muuta tehtyä hanketyötä

- Hanke-esitteet, julisteet
- Maaviestin YmpäristöAgro liiteosa
- Syksyllä 2009 iso postitus – 3800 suoraan + loput kuntien kautta
- Useita tonkkapostituksia
- Kuntakirjeissä materiaalia + kutsuja
- Muiden nettisivuille kutsuja ; maaseutu.fi, JOY, kunnat
- Lehti-ilmoitukset ja lööppijutut
- Kilpailutukset ja hintavertailut
  - kopiot, painotyöt, atk, digikuvaus, tilat, asiantuntijat
- Tukimuutoksien seuranta ja sen perusteella infomateriaalin laadinta tilaisuuksiin. Tiedottaminen kymmenistä aiheista ja säädöksistä tukimuutoksiin liittyen.
- Toteutuksen seuranta ja ohjaus

Tiedottamista tehtiin monin eri keinoin:

- Infotilaisuuksilla
- Nettisivuilla
- Tiedotusvälineiden avulla (lehdet, radio, Pohjois-Suomen TV uutiset...jne)
- Painotuotteilla
- Yhteistyöllä eri tilanteissa, olemalla läsnä erilaisissa tilaisuuksissa.
- Messutapahtumissa, luennoilla

Suoritteista löytyy tarkempi listaus indikaattorilomakkeista ja hankkeen tilaisuuksista kootuista exceltaulukoista.

5.3. Vuosi 2010

YmpäristöAgro -tiedonvälityshanke järjesti runsaasti tapahtumia ja tiedotusta myös vuonna 2010. Näistä löytyvät tarkemmat tiedot indikaattorilomakkeesta.

Tilannekatsaus vuoden 2010 lopussa

Hankkeen tavoitteet ja tulokset

Indikaattori	Tavoitetaso kappaleita	Toteuma hankkeen alusta raportointi-
		hetkeen mennessä kappaleita ☒ 31.12.201_ ☐ Loppuraportin yhteydessä
Tilaisuuksien lukumäärä	150	153 (23 kpl + 61 kpl + 69 kpl)
Julkaisujen ja esitteiden lukumäärä	36	108 (12 kpl+46 kpl+50)

	Osallistujat	Infoja kpl	Sisältäen
2010/kevät	1241	45	yhden
2010/syky	800	25	Infokyselyn

YmpäristöAgro -hankkeen infotilaisuuksiin oli osallistunut vuoden 2010 loppuun mennessä 4672 kuulijaa 153 tilaisuudessa Pohjois-Pohjanmaan alueella. Vapaaehtoisia viljelijätalaisuuksia oli järjestetty monipuolisesti eri aiheista: ympäristötuen mukaisesta lannoituksesta ja maanhoidosta oli pidetty yhteensä 14 tilaisuutta. Eläinten hyvinvointiin liittyvistä aiheista oli kertynyt 11 infotilaisuutta ja luonnonmukaisesta tuotannosta 12 tilaisuutta ja lisäksi yksi luomufokysely. Maatalouden vesiensuojelu siihen liittyvine ehtoineen ja tukimahdollisuuksineen liittyi osana useimpiin infoihin. Maiseman- ja luonnonhoito, erityisympäristötuet, vesiensuojelu, kosteikot sekä hankkeen yleisinfot olivat olleet aiheena yhteensä 71 tilaisuudessa. MTK-Pohjois-Pohjanmaa toimi hankkeen yhteistyökumppanina ja yhteinen viljelijäkiertäminen oli ajoitettu maaliskuulle aiheena tukihaku ja ajankohtaiset ympäristöasiat. Tukihakuinfoja oli pidetty 45 kpl. Edellä kerrotut luvut koostuivat vuosilta 2008-2010.

Tietoa oli jaettu eri keinoin tilaisuuksien yhteydessä, lehdistötiedotteina, tonkkaposteina, ilmoituksina ja kirjeitse. Hankkeen laatimia tiedotteita oli tallennettu nettisivuille 108 kpl vuoden 2010 loppuun mennessä. Vuonna 2010 postitettiin 4342 infokirjettä. Infokirjeissä lähti n. 20 000 sivua tietoa. Tilaisuuksissa jaettiin henkilöä kohti keskimäärin 21 sivua. Tästä koostui 2053 henkilölle yhteensä n. 44 000 sivua luentomateriaaleja, tiedotteita, ympäristötuen oppaita, hakulomakkeita jne. vuoden 2010 aikana. Tämän lisäksi tietoa välitettiin lehtien kautta. Suoraan viljelijöille tietoa meni mm. Maaviesti-lehden myötä neljä kertaa vuodessa.

Lukumääriä hankkeen toteutumisesta vuosilta 2008-2010

- YmpäristöAgro -infotilaisuuksia n. 159 kpl – tavoite 150
- Osallistujia n. 4832 hlö - tavoite 3000
- Eläinten hyvinvointitiedotus 12 infoa (aihe on mukana myös tuki-infoissa)
- Luomuun kannustaminen ja tiedotusinfot 12 kpl (+ 1 kpl luomun edistämiskysely)
- Ympäristötuen mukainen lannoitus- jne. infot 14 kpl
- Tuki-infot 45 kpl (sisältäen useita aiheita, ajankohta ennen tukihakua)
- Maatalouden vesiensuojelu n.18 infoa (tämä aihe mukana myös muissa infoissa)
- Maisema, lumo, erityistuet, kosteikot, ilmasto ja hankkeen yleisinfot yht. n. 58 infoa

Muuta tehtyä hanketyötä

- Hankkeen tiedotteita eri aiheista - kertymä n. 108 kpl 2008 alkaen –tavoite 36
- Useita tonkkapostituksia
- Kuntakirjeissä materiaalia + kutsuja
- Muiden nettisivuille kutsuja
- Lehti-ilmoitukset ja lööppijutut
- Kilpailutukset ja hintavertailut
- Tukimuutoksien seuranta ja sen perusteella infomateriaalin laadinta tilaisuuksiin, kymmeniä aiheita ja säädöksiä, tiedottaminen niistä
- Toteutuksen seuranta ja ohjaus

Vuoden 2010 aikana 1.1.-31.12.2010

- infotilaisuuksia pidettiin vuonna 2010 n. 69 kpl,
- lehtijuttuja kertyi vuonna 2010 n. 30 kpl
- tiedotteita laadittiin vuonna 2010 n. 50 kpl

Vuoden 2010 tapahtumista esimerkkeinä seuraavat infot:

- Eläinten hyvinvointiin liittyvät infot: Aiheina mm. Naseva, megajoulet, laidunpäivät, lammaspäivät sekä eläinten kuljetukset.
- Kirjastoilla pidetyt suojavyöhyke- ja maisema-lumoinfot ja materiaaliesittelyt
- Maaseudun Tulevaisuudessa julkaistut artikkelit lehdistölle pidetyistä kosteikko- ja hevos-/maisemalaiduninfoista
- Hevonen perinnemaiseman hoitajana
- Karjanlannan hyötykäyttö ja sijoituslevitys peltoon info
- Maiseman- ja luonnonhoitoinfot
- Kosteikkoinfot maastossa ja sisätiloissa
- Luomun pellonpiennar-infot
- Maatilojen biokaasun mahdollisuudet
- Retkeily kosteikoille yhteistyössä Waterpraxis -hankkeen kanssa
- Hankkeen esittelyinfopisteet näyttelyissä:
  - Kuninkuusravit
  - Veteraanikonepäivät
  - Itä-Muhoksen kesätapahtumat

Monissa infoissa on käsitelty useampia aiheita. Suurin osa tilaisuuksista on hankkeen omia, mutta yhteistyötä on tehty myös muiden hankkeiden ja tahojen kanssa.

Muuta hanketyötä 2010

Laadittiin muutoshakemus ELY-keskukseen, jolla mm. haettiin jatkoaikaa hankkeelle vuodelle 2012 sekä jatkoa ja lisärahoituksen siirtoa MTK:n sopimukselle sekä muita tarkennuksia. Laadittiin jatkosopimus MTK:n työlle. Kokonaiskustannusarvio pysyi ennallaan.

5.4. Vuosi 2011

YmpäristöAgro tiedonvälityshanke järjesti runsaasti tapahtumia ja tiedotusta myös vuonna 2011. Näistä löytyvät tarkemmat tiedot indikaattorilomakkeesta ja exceltaulukoista.

Tilannekatsaus vuoden 2011 lopussa

YmpäristöAgro -hankkeen infotilaisuuksiin oli osallistunut vuoden 2011 loppuun mennessä 6792 kuulijaa 197 tilaisuudessa Pohjois-Pohjanmaan alueella. Vapaaehtoisia viljelijätilaisuuksia oli järjestetty monipuolisesti eri aiheista: ympäristötuen mukaisesta lannoituksesta ja maanhoidosta pidettiin yhteensä 15 tilaisuutta. Eläinten hyvinvointiin liittyvistä aiheista oli järjestetty 15 infotilaisuutta ja luonnonmukaisesta tuotannosta 16 infoa ja yksi luomufokysely (taulukossa nämä yht. 17). Maatalouden vesiensuojelu siihen liittyvine ehtoineen ja tukimahdollisuuksineen liittyi osana useimpiin infoihin. Maiseman- ja luonnonhoito, erityisympäristötuet, vesiensuojelu, kosteikot sekä hankkeen yleisinfot olivat olleet aiheena 84 tilaisuudessa. MTK-Pohjois-Pohjanmaa toimii hankkeen yhteistyökumppanina ja yhteinen viljelijäkierrös oli ajoitettu maaliskuulle aiheenaan tukihaku ja ajankohtaiset ympäristöasiat. Niitä kertyi 62 kpl. Edellä kerrotut luvut koostuivat vuosilta 2008-2011.

Tietoa oli jaettu eri keinoin tilaisuuksien yhteydessä, lehdistötiedotteina, tonkkaposteina, ilmoituksina ja kirjeitse. Hankkeen laatimia tiedotteita oli tallennettu nettisivuille 149 kpl. Tiedotteet löytyvät nyt osoitteesta www.ymparistoagro.fi. Vuoteen 2010 verrattuna vastaavanlainen kirjallinen tietoineisto oli jakelussa myös vuonna 2011. Ilmoituksia lehdissä oli ollut tähän mennessä satoja kappaleita, koska usein yhdestä tilaisuudesta oli useampia ilmoituksia. Ohjausryhmän kokouksia kertyi vuoden 2011 loppuun mennessä 7 kpl ja osallistuminen niihin oli hyvää. Kaikista kokouksista on laadittu seikkaperäinen tarkistettu muistio.

Lukumääriä hankkeen toteutumista vuosilta 2008-2011

- YmpäristöAgro infotilaisuuksia n. 197 kpl – tavoite 150
- Osallistujia n. 6792 hlö - tavoite 3000
- Eläinten hyvinvointitiedotus 15 infoa (aihe on mukana myös tuki-infoissa)
- Luomuun kannustaminen ja tiedotusinfot 16 kpl (+ 1 kpl luomun edistämiskysely)
- Ympäristötuen mukainen lannoitus- jne. infot 15 kpl
- Tuki-infot 62 kpl (sisältäen useita aiheita, ajankohta ennen tukihakua)
- Maatalouden vesiensuojelu n.25 infoa (tämä aihe mukana myös muissa infoissa)
- Maisema, lumo, erityistuet, kosteikot, ilmasto ja hankkeen yleisinfot yht. n. 63 infoa

Muuta hanketyötä 2011

- Hankkeen tiedotteita eri aiheista - kertymä n. 149 kpl 2008 alkaen –tavoite 36
- Useita tonkkapostituksia
- Kuntakirjeissä materiaalia + kutsuja
- Muiden nettisivuille kutsuja
- Lehti-ilmoitukset ja lööppijutut
- Kilpailutukset ja hintavertailut
- Tukimuutoksien seuranta ja sen perusteella infomateriaalin laadinta tilaisuuksiin. Tiedottaminen kymmenistä eri aiheista ja säädöksistä tukimuutoksiin liittyen.
- Toteutuksen seuranta ja ohjaus

Vuoden 2011 aikana 1.1.-31.12.2011

- infotilaisuuksia pidetty vuonna 2011 n. 43 kpl,
- lehtijuttuja kertynyt vuonna 2011 n. 30 kpl
- tiedotteita vuonna 2011 n. 41 kpl

Vuoden 2011 tapahtumista esimerkkeinä seuraavat infot

- Ympäristökuiskaajat – maatalouden ympäristöpäivät Oulussa. Pääjärjestäjänä toimiminen, useita yhteistyötahoja

- Tukahakuun liittyvät tilaisuudet viljelijöille
- Hyviin satoihin ympäristöä kuunnellen
- Lammasinfo ja lähituotannon mahdollisuudet
- Kosteikkojen ja rantalakeuksien monipuoliset mahdollisuudet
- Tiedotustilaisuus maatalouden monivaikutteisten kosteikkojen suunnittelijoille
- Maiseman- ja luonnonhoidon tuet yhdistyksille ja viljelijöille
- Lähiruuan kysyntä kasvussa. Mitä lainsäädäntö edellyttää suoramyyntitiloilta?
- Riukuaita kruunaa perinnemaiseman –maastotapahtumat
- YmpäristöAgron esittely Roviannti-tapahtumassa
- YmpäristöAgro esillä lähiruokamarkkinoilla ja MaaseutuNYT-gaalassa
- Luomufotot ja pellonpiennartapahtumat

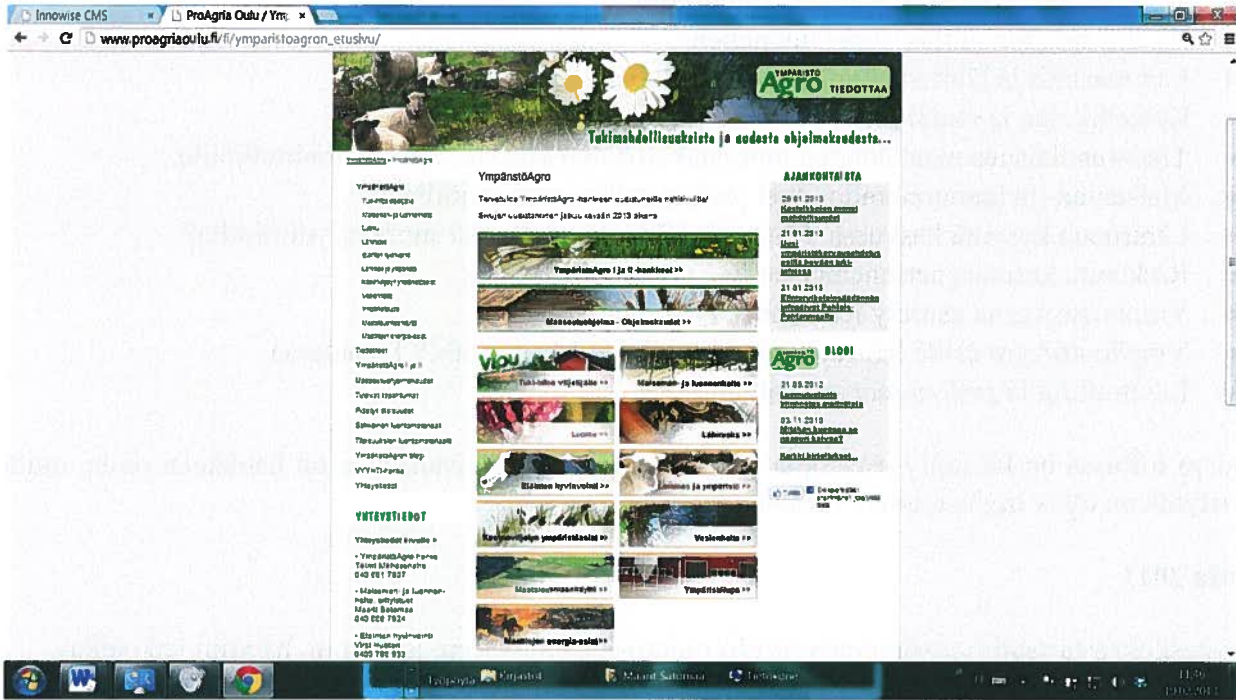
Monissa infoissa on käsitelty useampia aiheita. Suurin osa tilaisuuksista on hankkeen omia, mutta yhteistyötä on tehty myös muiden hankkeiden ja tahojen kanssa.

Muuta 2011

ELY-keskuksesta saatiin myönteinen päätös muutoshakemukseen, jolla mm. haettiin jatkoaikaa hankkeelle vuodelle 2012 sekä jatkoa ja lisärahoituksen siirtoa MTK:n sopimukselle, sekä tehtiin muita tarkennuksia. Sopimuksen mukainen MTK:n työosuus päättyi ja työ heidän kanssaan jatkui hankeyhteistyönä. Kokonaiskustannusarvio pysyi ennallaan. Lokakuussa aloitettiin jatkohanke YmpäristöAgro II, jonka toimintavuodet ovat 2011-2014. Aihealueet ovat osittain erilaiset. Vuoden 2012 osalta tapahtumat järjestettiin pääosin jatkohanke YmpäristöAgro II:n toimesta. YmpäristöAgro I jatkoi nettisivujen kehittämisen ja kirjallisten raporttien osalta vielä yhden vuoden ajan rinnakkain jatkohankkeen kanssa. Jatkohankkeessa on myös uusia aiheita ja uusia yhteistyökumppaneita.

5.5. Vuosi 2012 ja yhteenveto 2008-2012

Vuonna 2012 infotilaisuudet siirtyivät järjestettäväksi YmpäristöAgro II -jatkohankkeelle. Vuoden 2012 osalta YmpäristöAgro I -hankkeen päätehtävänä oli laatia hankkeelle uusi laaja ja informatiivinen nettisivusto ja tuottaa sinne useiden eri asiantuntijoiden aineistoa. Sivusto jäi tukemaan YmpäristöAgro II -jatkohankkeen toimintaa. Ostopalveluna hankittiin teknistä asiantuntijatyötä. Sivusto valmistui vuoden loppuun mennessä ja on nähtävänä www.ymparistoagro.fi. Sivuston ylläpito ja täydentäminen jatkuu jatkohankkeen toimesta. Hankkeen päätösvaiheeseen kuului myös raportointia ja aineiston koontia vuosilta 2008-2012. Nettisivusto toimii samalla myös YmpäristöAgro -hankkeiden raportointina, koska sinne on koottu kaikki hankkeen pitämät infotilaisuudet ja tiedotteet. Niitä voi katsoa sekä aika- että aihekohtaisessa järjestyksessä. Hankkeen laatimia tiedotteita oli tallennettu nettisivuille 199 kpl.

Tilannekatsaus hankkeen päättyessä vuoden 2012 lopussa

Hankkeen tavoitteet ja tulokset:

Indikaattori	Tavoitetaso kpl	Toteuma hankkeen alusta raportointihetken mennessä kpl
Tilaisuuksien lukumäärä	150	197 (23+61+70+43)
Julkaisujen ja esitteiden lukumäärä, tiedotteet	36	199 (12+46+50+41+50)

Infotilaisuuksien ja osallistujien kertymä

Osallistujat Info kpl

2008	932	23
2009/kevät	976	35
2009/syky	711	26
2010/kevät	1241	45
2010/syky	800	25
2011/kevät	1268	31
2011/syky	864	12
Yhteensä	6792	197

YMPÄRISTÖAGRO I TILAISUUDET 2008-2012

	Pidetyt (2008-11.9.2009)	Pidetty loppuvuonna 12.9-31.12.2009	PIDETTY 2010	PIDETTY 2011	YHT	Tavoite
Tuki-infot (MTK, ProAgria, ELY kunnat)	30		15	17	62	tav. 45
Eläinten hyvinvointi (HUOM siirtynyt Tuki-infoihin osittain, Virpi Huotari)	2	3	6	5	16	tav. 26
Luomu (Olli Valtonen) (2011 yhd. muihin infoihin osittain)	6	2 toteutui (7 valmisteltiin)	4 +luomukysely	3	15	Tav 20
Lannoitus ja maanhoito/ Risto Jokela+Juha Sohlo		6	8	1	15	Tav 12
Maisema, lumo, kosteikat, jäte, vesiens. + MUUT esim lähiruoka-, hanke- ja maaseutuympäristöinfot	24	7	37	17	85	Tav 47
MTK vesiensuojelu (+ProAgria+MKN)	1	3			4	Tav -
Yhteensä	63	21	70	43	197	Tav 150

**Osallistujatavoite oli 3000
Osallistujia syyskuun 2012 loppuun mennessä 6792 kpl**

**Tiedotteet tavoite 36 kpl
Tiedotteet 2012 syyskuun loppuun mennessä 149 kpl**

Ohjausryhmän kokousten yhteenveto

YmpäristöAgro 3009 Ohjausryhmän kokoukset Kokousno	Kokouksen pvm	Pöytäkirjan pvm	Toimitettu ELY-keskukseen, pvm
1	06.02.2008	06.02.2008	2008
2	12.05.2009	12.05.2009	13.05.2009
3	14.09.2009	14.09.2009	21.09.2009
4	23.02.2010	23.02.2010	03.03.2010
5	16.09.2010	16.09.2010	07.10.2012
6	22.02.2011	22.02.2011	28.02.2011
7	15.09.2011	15.09.2011	27.10.2011
8	22.02.2012	22.02.2012	23.03.2012
9	25.09.2012	25.09.2012	25.10.2012
10	20.02.2013	22.02.2012	1.3.2013 ja loppuraportin yhteydessä

Hankkeessa käytetty työaikaa

Hankkeessa käytettiin työaikaa vuosina 2008-2012 viiden vuoden aikana yhteensä 7,4 henkilötyövuotta. Ostopalveluita ei ole laskettu tähän aikaan. Hanketyöhön osallistui useita kymmeniä eri alojen asiantuntijoita viljely-, karjatalous-, luomu-, vesienhoito-, luonto-, elintarvike- ja maatalous-sektoreilta.

6. Kustannukset ja rahoitus

YmpäristöAgro I Tilanne 30.12.2012 (hanke päättyy)

YmpäristöAgro I Tilanne 30.12.2012 (hanke päättyy)

Palkkauskulut (Palkat ja sivukulut)	Päättös	2008 tot	2009 tot	2010 tot	2011 tot	2012 tot	Toimivuusi yhteensä
Palkat, ProAgria Oulu		19 702,70	66 912,25	72 481,43	60 684,64	54 273,93	274 054,95
Palkat, MTK		4 046,62	5 304,91	4 184,50	2 418,21	0,00	15 954,24
Yhteensä	273 801,01	23 749,32	72 217,16	76 665,93	63 102,85	54 273,93	290 009,19
Ostopalvelut ja palvelut							
Ostopalvelut, ProAgria Oulu		0,00	2 947,00	3 375,50	1 056,26	5 139,35	12 518,11
Ostopalvelut, MTK		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	21 507,00	0,00	2 947,00	3 375,50	1 056,26	5 139,35	12 518,11
Vuokrat							
Vuokrat, ProAgria Oulu		1 523,96	5 664,97	7 371,32	8 283,93	2 408,81	25 252,99
Vuokrat, MTK		0,00	74,25	0,00	0,00	0,00	74,25
Yhteensä	20 350,00	1 523,96	5 739,22	7 371,32	8 283,93	2 408,81	25 327,24
Kokouspalvelut							
Kokouspalvelut, ProAgria Oulu		110,00	400,00	381,33	100,00	0,00	991,33
Kokouspalvelut, MTK		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 691,33	110,00	400,00	381,33	100,00	0,00	991,33
Kotimaan markkinat							
Markkinat, ProAgria Oulu		1 264,10	6 696,95	8 248,78	4 806,90	1 104,24	22 223,97
Markkinat, MTK		1 681,56	1 881,05	1 398,70	1 151,05	0,00	6 112,36
Yhteensä	29 250,88	3 045,66	8 580,00	9 648,48	5 957,95	1 104,24	28 336,33
Muut kustannukset							
Muut kustannukset, ProAgria Oulu		3 444,85	19 354,90	33 031,05	27 519,12	3 706,51	87 056,43
Muut kustannukset, MTK		1 243,66	4 286,20	4 898,55	3 430,74	0,00	13 859,15
Yhteensä	97 328,00	4 688,51	23 641,10	37 929,60	30 949,88	3 706,51	100 915,58
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	450 000,00	33 117,45	113 524,48	135 372,16	109 450,85	66 632,84	450 097,78
Maksuhakemukset		31 606,55	107 283,23	135 372,16	109 450,85	66 287,21	450 000,00
erotus		-1 510,90	-6 241,25	0,00	0,00	-345,63	-8 097,78
ProAgria Oulu yhteensä		26 145,61	101 978,07	124 890,41	102 450,85	66 632,84	422 097,78
MTK yhteensä		6 971,84	11 546,41	10 481,75	7 000,00	0,00	36 000,00
							458 097,78

YmpäristöAgro I budjetti oli 450 000 eur, joka tuli käytettyä vuoden 2012 loppuun mennessä hankkeen päättyessä. Ohjausryhmälle jaetusta taulukosta ilmenee kululuokkajakauma ja vuosittaiset kustannukset. Vuosien 2008-2011 rahoitus käytettiin infotilaisuuksien järjestämiseen, tiedotteisiin, ilmoituksiin sekä tiedotettavan tiedon hankintaan ja suunnitteluun. Vuoden 2012 osalta rahoitus käytettiin infomateriaalin laadintaan ja nettisivujen uusimiseen sekä loppuraportointiin. Viimeisenä toimintavuonna palkkauskustannuksia syntyi infomateriaalin sisällön laatimisesta eri alojen asiantuntijoilta; kotieläin-, kasvinviljely-, luomu-, ympäristö- ja lähiruoka-asiantuntijoilta. Tämän lisäksi palkkakustannuksia tuli sivustolle tulevien tekstien ja kuvien käsittelystä. Ostopalveluja kertyi nettisivujen laadinnan atk- ja visualisointi-konsulteilta.

Jaetun excel-tilin lukemat on poimittu kirjanpidosta. Taulukon mukaan hankkeen tulos näyttää hankkeen päättyessä -8 097,78 eur miinusta. Se ei kuitenkaan ole varsinainen hankkeen miinus. Hanketta aloitettiin omalla riskillä ennen hankepäätöstä ja ennen hyväksyttävän hanketyön kustannusperusteen tietoa. Kun hyväksyttävä hanketyön hinta myöhemmin selvisi, pienennettiin hanke-

työn hintaa myös aloitusvuoden osalta. Sen vuoksi vuonna 2008 kirjanpitoon kertynyt kustannus on suurempi, kuin mitä on haettu maksuun. YmpäristöAgro I -hankkeen ylittynyt kustannus on todellisuudessa nyt hankkeen päättyessä n. -345 euroa ja sitä ei haeta maksuun. Eli hankkeen kustannukset ovat suunnitelman mukaiset.

Hanke aloitettiin vuonna 2008 ennen päätöstä, koska viljelijöille oli tarpeen tiedottaa uuden ohjelmakauden viljelijätukihausta ja ympäristöehdoista. Käytännössä ohjelmakausi alkoi ennen asetusten valmistumista. Vuoden 2011 lopussa kustannustaulukosta ilmeni, että ”muut kulut” kustannuspai- kalle oli syytä siirtää varoja tilaisuuksien lisääntyneestä määrästä johtuviin ilmoitus- ja materiaali- kuluihin. Tästä ilmoitettiin ELY-keskukseen ja vastaus saatiin 27.3.2012.

Hankkeen kustannuksista vastasivat väliaikaisesti ProAgria Oulu ja MTK-Pohjois-Pohjanmaa omien kulujensa osalta. Tiedotushankkeelle anottiin 100% rahoitus Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta Maaseuturahaston rahoittamana ja maksatusta haettiin kaksi kertaa vuodessa.

7. Raportointi ja seuranta

Hankkeen työtunnit on kirjattu ProAgria Oulun osalta organisaation työajankäyttöjärjestelmään siten että työaika on eroteltu muusta työajasta. MTK on vastannut omasta työajankäyttöraportoinnistaan. Hallinnoija on kirjannut hankkeen kustannukset hankkeen kirjanpitoon, MTK on kirjannut kulut omalta osaltaan omaan kirjanpitoonsa ja toimittaa ne myöhemmin ELY-keskuksen maksuhakemusten liitteiksi. Hankkeen vuosiraportit ja indikaattorilomakkeet on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ohjeiden ja sovitun mukaisesti. Ohjausryhmän kokouksia on pidetty 10 kappaletta ja niihin on ollut runsas osallistuminen. Ohjausryhmissä on käsitelty ja kirjattu muistioihin seikkaperäisesti hankkeen eteneminen ja rahoitusasiat. Muistiot on toimitettu allekirjoitettuna rahoittajalle.

8. Toteutusoletukset ja riskit

Hanketta toteutettiin hankesuunnitelman mukaisesti ensimmäinen vuosi ilman hankepäätöstä. Hakemusta ja hankesuunnitelmaa täydennettiin rahoittajan toiveiden mukaisesti. Hankepäätös saatiin 1.4.2009. Vaikka hanke aloitettiin omalla riskillä, rahoitus saatiin lopulta hakemuksen ja kustannusten mukaisena. Riskinä oli myös se, saadaanko infotapahtumiin ja tiedotukseen osallistumaan tarpeeksi kohderyhmän väkeä. Tässä kuitenkin onnistuttiin hyvin ja ylitettiin tavoitteet tekemällä runsaasti tiedotustyötä eri kanavien kautta.

9. Yhteistyökumppanit

Hanketta laskuttava sopimusyhteistyökumppani oli MTK-Pohjois-Pohjanmaa. Muita yhteistyökumppaneita olivat mm. kunnat, muut hankkeet, Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa, nykyisin Suomen Metsäkeskus sekä useat muut tahot, mutta ne eivät laskuttaneet hanketta. Yhteistyötä tehtiin koko hankkeen ajan Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa ilman laskutusta.

10. Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen tuloksena oli maatalouden ympäristöasioihin, eläinten hyvinvointiin, luomuun sekä muihin maaseudun ajankohtaisiin ympäristöasioihin liittyvän tiedon välittäminen viljelijöille sekä heitä neuvoville tahoille. Vaikutuksina voidaan todeta kiinnostuvuuden lisääntyminen vuosi vuodelta osallistujien ja yhteydenottojen lukumäärien sekä tilaisuuksien kysynnän kasvamisena. Tietyiltä osin myös maatalousympäristöasioissa on tapahtunut suotuisaa kehitystä, joka johtuu koko maata-

louden ympäristöohjelman toimenpiteistä. Viljelijät ovat monimutkaisuudesta ja muutoksista huolimatta kuitenkin kohtuullisesti selvinneet ohjelmakauden byrokratian vaatimista haasteista. Tästä tunnustus kuuluu sitkeille elintarvikkeiden alkutuottajillemme, mutta toivon mukaan tiedottaminenkin on ollut osaltaan tätä tukemassa.

11. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

Hankkeen tilaisuuksien runsaan osallistujamäärän sekä palautekyselyjen perusteella voidaan jatko-toimenpide-ehdotuksena todeta tämän tyyppiselle tiedotustoiminnalle olevan tarvetta jatkossakin. Tuleva uusi ohjelmakausi tuo mukanaan uusia haasteita. Ohjelmaan liittyvistä muutoksista on kentällä tarvetta saada käytännönläheistä tietoa. YmpäristöAgro -hankkeen tiedotustoiminnassa on muodostunut toimintamalli alueemme eri tahojen kesken. Tätä syntynyttä yhteistyömallia kannattaneeta jatkaa.

12. Allekirjoittajat ja päiväys

27.3.2013 Oulussa

Taimi Mahosenaho

Taimi Mahosenaho, ProAgria Oulu / Maa- ja kotitalousnaiset

Vesa Nuolioja

Hankkeen vastuullinen johtaja, ProAgria Oulun johtaja Vesa Nuolioja.

Virpi Huotari

Toinen nimenkirjoitusosoikeuden omaava agronomi Virpi Huotari. (hallituksen nimeämä)

ProAgria Oulun nimenkirjoitusosoikeuden omaavat henkilöt ovat allekirjoittaneet hankkeen indikaattorilomakkeen sekä tulevat allekirjoittamaan maksatushakemukset sekä muut tarvittavat viralliset raportit.

Hankkeen kirjanpidosta on vastannut talouspäällikkö Sirpa Isohätälä.

MTK:n toteuttamasta osiosta vastasi 2008-2010 Timo Lehtiniemi ja vuodesta 2011 alkaen Sirpa Törmikoski.

LIITTEET

Liitteet tässä raportissa

Otteita hankkeen toiminnasta	20-22
Numerotietoja maksatuksista puolivuositain	23-24
Nettisivujen uusiminen – tiedotesivu	25
Nettisivujen uusiminen – etusivu	26
Hankkeen arvioinnissa käytetty lomake ja ohjausryhmän arviot	27

Muut liitteet erillisinä

Indikaattorilomakkeet, joissa lueteltu vuosittain pidetyt infotilaisuudet ja tiedotteiden aiheet

Exceltaulukko vuosittain pidetyistä tilaisuuksista ja osallistujista

Nettisivut www.ymparistogro.fi (infotilaisuuksien ohjelmat vuosittain, laaditut tiedotteet, sähköiset infoluennot)

Kansio, jossa osallistujalistat

Ohjausryhmien kokouksista laaditut muistiot

Koonteja julkaistuista artikkeleista

Powerpoint esityksiä ja kuvia hankkeen tapahtumista

Työajankäytöt ja kirjanpitositteet

L I I T E Otteita YmpäristöAgro hankkeen toiminnasta

• Viljelymaan hoito ja lannoitus ympäristötuen mukaisesti – luonnonhoitopellot

• Hyvlin satoihin ympäristötä kuunnellen

Riukuaita kruunaa perinnemaiseman

Messu-
tapahtumat

MAISEMA-LUMO-PB

Pienten puolesta –
Vasikoiden hyvinvointi

Uutta lähiruoasta

Perustaisinko suojavyyhykkeen?

Lehmien viestit – eläinten
hyvinvointi – ketjuinformaatio
Megaoulet ja nuorkarlahavainnot

E S I M E R K K E J Ä
YmpäristöAgro
INFOISTA

KOSTEIKOT
JA EI TUOT. INVESTOINNIT

Lammas maiseman
hoitajana

Valkuaiskasvi infot

Tukihaku infot

Tilukset lähemmäksi ja tilaa
vesijärjestelyille + kosteikoille

Suojakaista tietoiskut

ILMASTO ja maaseudun elinvoimaINFOT

LIITY LUOMUUN

www.proagria.fi/oulu YmpäristöAgro- hanke

Lehdistöinfot – positiivista viestiä maatalouden ympäristöasioista

- Luonnonhoitopeltoja kylvetään parhaillaan (4 lehtijuttua + Pohjois-Suomen Uutisissa)
  - ProAgria Oulu/ Maarit Satomaa
  - mukana viljelijät Matti Heikkinen ja Antti Kangastalo, maaseutupäällikkö Pekka Seppinen/ Siikajoen kunta, riistanhoidonneuvoja Harri Hepo-oja/ Oulun riistanhoitopiiri
- Vesiensuojeluinfo (9 lehtijuttua + Pohjois-Suomen Uutisissa)
  - MTK Pohjois-Pohjanmaa/ Timo Lehtiniemi ja Sirpa Törmikoski
  - mukana ympäristöjohtaja Johanna Ikävalko/ MTK, Pekka Hynninen/ Pohjois-Pohjanmaan Ympäristökeskus, Johanna Helkimo/ Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus, Maarit Satomaa/ ProAgria Oulu

Maiseman- ja luonnonhoidon maastoinfot työnäytöksellä

www.proagria.fi/oulu YmpäristöAgro- hanke

Maiseman- ja luonnonhoidon maastoinfot – esim.

kuvat Läntisranta(Vihanti), Hirvaskoski (Pudasjärvi)

Läntisrannalla käytiin läpi myös ei-tuotannollisia investointitukia

Hirvaskosken info perehtyi erityisesti lampaiden laiduntamiin maiseman- ja luonnonhoidon kohteisiin

www.proagria.fi/oulu YmpäristöAgro- hanke

Lehdistöinfot – kannustavaa viestiä maatalouden ympäristöasioista

Luonnonhoitopeltoja tutuksi kuluttajalle ja viljelijöille, jotka vielä miettivät luonnonhoitopeltojen mahdollisuuksia. Nuoret viljelijät omaksuivat hyvin roolinsa kertoa omista LHP-ratkaisuistaan.

Suojavyöhykkeelle saatiin kasvat Pohjois-Pohjanmaalla. Viljelijä Kai Kolehmainen oli sisäistänyt maiseman- ja luonnonhoidon. Biokaasulaitos uutena asiana alueella herätti mediassa mielenkiintoa.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

Agria Oulu

www.proagria.fi/oulu YmpäristöAgro- hanke

Kokemuksia

- Paljon osallistujia
- Positiivista palautetta saatu
- Maastoinfon jälkeen moni huomaa myös oman tilansa kohteet
- Työnäytökset hyviä vetonauloja
  - (esim. Alpuan elonkorjuumarkkinoilla asiakeskustelu kävi vilkkaana koko päivän)

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

Agria Oulu

www.proagria.fi/oulu YmpäristöAgro- hanke

LIITE: Yhteenveto ja numerotietoja YmpäristöAgro maksatuksista

YmpäristöAgro I hankkeen kulut vuodelta 2008

Palkkauskulut	23.170,27	
Vuokrat	1523,96	
Matkakulut	3032,46	
<u>Muut kustannukset</u>	<u>3926,50</u>	
YHT	31 653,19 eur	- maksatus haettu ja 2.10.2010 saatu 31 606,55 eur * (Siirto 13.10.2009 MTK:lle 6971,84 eur)

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.1.-30.6. 2009:

Palkkauskulut	37 091,02 eur	
Ostopalvelut	365,00 eur	
Vuokrat	2667,39 eur	
Kokouspalkkiot	400,00 eur	
Matkakulut	4423,80 eur	
<u>Muut kulut</u>	<u>10 409,11 eur</u>	
YHT	55 356,32 eur	- maksatus haettu ja 8.6.2010 saatu 52 488,96 * (Siirto 10.6.2010 MTK:lle 10 473,33 eur) korjattu hakemusta 21.4.2010 lomapalkan ja -paluurahan osalta 2.867,36 € joka haetaan myöhemmissä maksatuksissa

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.7.-31.12.2009

Palkkauskulut	35 126,14 eur	
Ostopalvelut	2582 eur	
Vuokrat	3199,66 eur	
Kokouspalkkiot - eur	(Pieniä kok.palkkiokuluja on mennyt aluksi palkkatilille, siirretty myöh. palkkiotilille)	
Matkakulut	4156,20 eur	
<u>Muut kulut</u>	<u>13 104,16 eur</u>	
YHT	58 168, 16 eur	- maksatus haettu ja 1.9.2010 saatu 54 794,27 eur* (Siirto 2.9.2010 MTK:lle 1073,08) korjattu hakemusta 21.4.2010 lomapalkan ja -paluurahan osalta 3.373,89 € joka haetaan myöhemmissä maksatuksissa

⇒ * = haettu/saatu osa esim. palkkauksiin liittyvistä kuluista voinut siirtyä seuraavaan maksatukseen. Kulut hyväksytyjä. Hanketarkastus tehty ja hyväksytyt.

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.1.-30.6. 2010

Palkkauskulut	32800,19 eur	
Ostopalvelut	2459,15 eur	
Vuokrat	4752,36 eur	
Kokouspalkkiot - eur	(Pieniä kok.palkkiokuluja on mennyt aluksi palkkatilille, siirretty myöh. palkkiotilille)	
Matkakulut	6134,02 eur	
<u>Muut kulut</u>	<u>19433,23 eur</u> (mm. mainonta, ilmoitukset, kopiot, postitukset jne.)	
YHT	65 578,95 eur	- maksuhakemus toimitettu 28.10.2010 65.417,76 €, päätös saatu 21.9.2011 65 417,76 eur (Siirto 7.11.2011 MTK:lle 10481,75)

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.7.-31.12. 2010

Palkkauskulut	43 915,75 eur	
Ostopalvelut	916,35 eur	
Vuokrat	3832,36 eur	
Kokouspalkkiot	331,33 eur	
Matkakulut	3514,46 eur	
<u>Muut kulut</u>	<u>17 444,15 eur</u> (mm. mainonta, ilmoitukset, kopiot, postitukset jne.)	
YHT	69 954,40 eur	- maksuhakemus toimitettu 23.6.2011 päätös saatu 14.3.2012 (23.6. 2011 hakemuksen mukaisena)

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.1.-30.6. 2011

Palkkauskulut	35 592,26 eur
Ostopalvelut	335,43 eur
Vuokrat	5725,81 eur
Kokouspalkkiot	-eur
Matkakulut	4949,09 eur
<u>Muut kulut</u>	<u>220757,04 eur</u> (mm.ilmoitukset, kopiot, kahvitukset, postitukset jne.)
YHT	69 266,17 eur - maksuhakemus toimitettu 12.1.2012 (sis. MTK viim.erä 7000 eur) -Päätös saatu 7.9.2012 hakemuksen mukaisena. 12.10. tehty siirto MTK:lle 7000 eur

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.7.-31.12. 2011 (ProAgria ja MTK yhteensä)

Palkkauskulut	21 669,21 eur (sis sivukulut)
Ostopalvelut	720,83 eur
Vuokrat	2 558,12 eur (sis. tilaisuuksien pitopaikat sekä tsto)
Kokouspalkkiot	100 eur
Matkakulut	1008,86 eur
<u>Muut kulut</u>	<u>8286,28 eur</u> (mm.ilmoitukset, kopiot, kahvitukset, postitukset jne.)
YHT	40 184,68 eur - maksuhakemus toimitettu 29.6.2012. -Päätös saatu 21.9.2012 hakemuksen mukaisena.

YHT 14 836,61 eur - yhdistetään seuraavaan maksatukseen alkuvuoden 2012 kulujen yhteydessä ->

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.1.-30.06. 2012 (ProAgria)

Palkkauskulut	4594,12 eur (sis sivukulut)
Ostopalvelut	273,93 eur
Vuokrat	752,64 eur ~~552,64 eur~~ (sis. tilaisuuksien pitopaikat sekä tsto)
Kokouspalkkiot	- eur
Matkakulut	216,58 eur
<u>Muut kulut</u>	<u>1468,09 eur</u> (mm.ilmoitukset, kopiot, kahvitukset, postitukset jne.)
YHT	7305,36 eur ~~7075,36 eur~~ - maksatusta haetaan (korjattu virhe, Ohry 20.2.2013, kts yliviivattu ja uusi summa)

YmpäristöAgro I hankkeen kulut 1.7.-30.12. 2012 (ProAgria)

Palkkauskulut	49 679,81 eur (sis sivukulut)
Ostopalvelut	4865,42 eur
Vuokrat	1656,17 eur (sis. tilaisuuksien pitopaikat sekä tsto)
Kokouspalkkiot	-
Matkakulut	887,66 eur
<u>Muut kulut</u>	<u>2238,42 eur</u> (mm.ilmoitukset, kopiot, kahvitukset, postitukset jne.)
YHT	59 327,48 eur

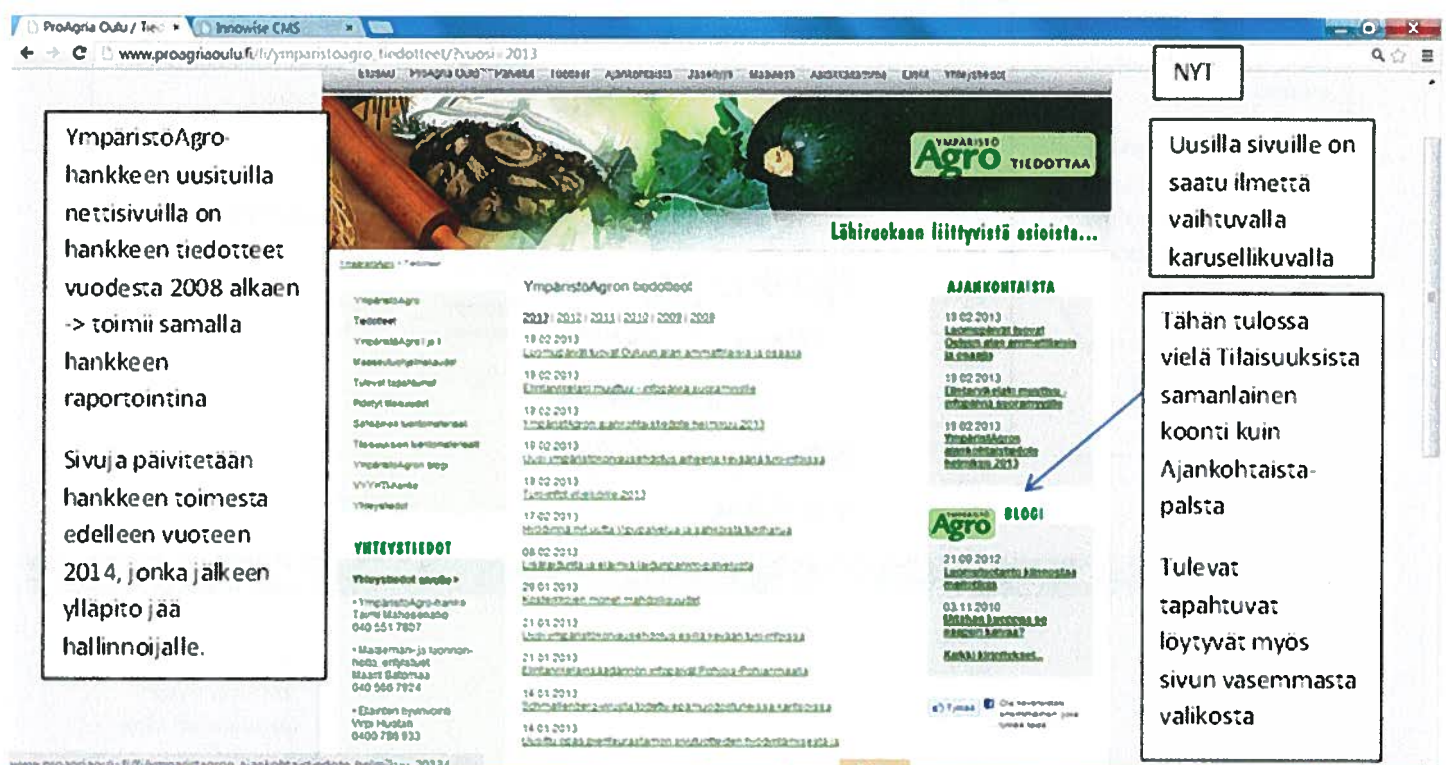
Kustannusten ylitys - 345,63 (ei haeta maksuun)
- loppumaksatusta haetaan kahdessa erässä
57 042,01 + kesäkuussa 2013 loput 1939,84

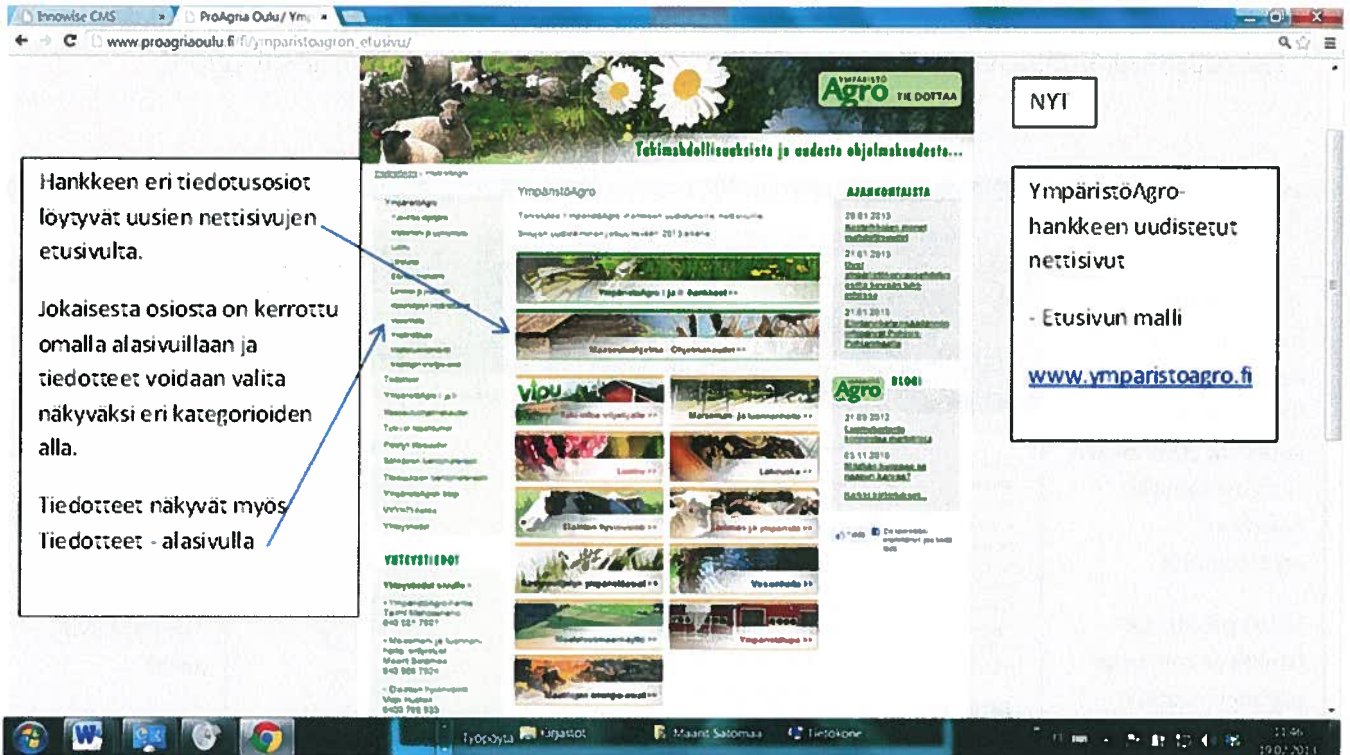

European maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

Nettisivuilta www.ymparistogro.fi löytyvät infotilaisuuksien ohjelmat vuosittain, laaditut tiedotteet, sähköiset infoluennot. Sivuston ylläpito jatkuu jatkohankkeessa YmpäristöAgro II.

Hankkeen eri tiedotusosiot löytyvät uusien nettisivujen etusivulta.
Jokaisesta osiosta on kerrottu omalla alisivuillaan ja tiedotteet voidaan valita näkyväksi eri kategorioiden alla.
Tiedotteet näkyvät myös Tiedotteet - alisivulla

NYI
YmpäristöAgro-hankkeen uudistetut nettisivut
- Etusivun malli
www.ymparistoagro.fi

Hankkeen logot toistuvat sivujen alareunassa. Maa- ja kotitalousnaisten uusi logo päivitetään.

ENNEN

YmpäristöAgro-hankkeen vanhojen sivujen etusivu

YmpäristöAgro I 2008-2012 –hankkeen arviointi 20.2.2013

Ohjausryhmän arviot - (MTK Pohjois-Suomi, viljelijät, hallinnoija, ohry)

Anna arviosi ja kommenttisi sanallisina. Niiden ja ohjausryhmän kokouksessa käytävän keskustelun perusteella laaditaan loppuraporttiin rahoittajan edellyttämä ohjausryhmän lausunto / arvio hankkeesta.

Arvioitava asia:	Arvio / kommentit:
Hankkeen tavoitteet	
Olivatko hankkeelle asetetut tavoitteet realistisia?	-olivat -kyllä -olivat
Miten tavoitteiden toteutumisessa onnistuttiin?	-erinomaisesti -Osallistujamäärät kertovat puolestaan hankkeen tarpeellisuudesta.
<ul style="list-style-type: none"> Välittää kentälle ja käytäntöön uusinta tietoa maaseutuohjelman mukaisista tavoitteista, syistä ja menetelmistä. 	-hyvin, 10/10 -hyvin
<ul style="list-style-type: none"> Välittää tietoa maatalouden ympäristöasioista, eläinten hyvinvoinnista ja luonnonmukaisen viljelyn edistämisestä 	-hyvin, 9/10 -hyvin
<ul style="list-style-type: none"> Tuoda kuluttajille esille ympäristöasioiden huomioimista maataloudessa 	-hyvin, 9/10 -hyvin
<ul style="list-style-type: none"> Tiedottaa maaseutu ympäristönhoitoon käytettävissä olevista rahoitusmuodoista 	-hyvin -hyvin, 9/10
Hankkeen toimenpiteet	
Toteuttivatko suunnitellut toimenpiteet asetettuja tavoitteita?	-kyllä -kyllä -kyllä
<p>Miten toimenpiteiden toteutuksessa onnistuttiin?</p> <p>Huomaa hanketyyppi ja rahoituspäätöksen ehdot:</p> <p>Hankkeessa välitettiin olemassa olevaa uutta tietoa eikä tehty kehittämistoimenpiteitä.</p> <p>Hankkeeseen ei kuulunut tila- eikä yritys kohtaista koulutusta tai toimenpiteitä.</p> <p>Tiedotustilaisuudet ovat avoimia. Tiedotus on julkista ja kaikille kohderyhmän jäsenille avointa tiedonvälitystä eri keinoin.</p>	<p>-Erittäin hyvin</p> <p>-Toteutus oli suunnitelman mukaista ja noudatti tiedotushankkeen periaatteita</p> <p>-Tilaisuudet olivat avoimia, tieto julkista ja jälkikäteenkin hyödynnettävissä</p> <p>- Mielestämme hankkeen toteutuksessa on onnistuttu hyvin</p>

<p>Hankepäättös on saatu huhtikuussa 2009. Hanketyö aloitettiin 2008 ja tehtiin hanketyötä omalla riskillä yli vuoden verran ilman päätöstä, jotta viljelijät saavat tiedon tukihakuun liittyvistä muutoksista. Hankepäättös kuitenkin saatiin anotun mukaisena, samoin myönteinen päätös jatkohankkeelle.</p>	
<p>Tiedotusosiot – infotilaisuudet ja tiedotteet: 1. Viljelijöiden info-päivät (ennen viljelijöiden tukihakua, yllä mainittujen toimenpiteiden osalta) 2. Vesiensuojelu infot 3. Luonnonmukaisen viljelyn edistämisen -infot 4. Eläinten hyvinvoinnin edistämisen -infot</p>	<p>-Asioista on ollut paljon tiedotteita ja informaatiota ja aina varmasti hyvällä aikataululla. -suunnitelman mukaista - Infot ovat olleet suosittuja ja osanotto on ollut runsasta</p>
<p>5. Ympäristötuen mukaisen lannoituksen ja peltoviljelyn ympäristöasioiden infot 6. Erityistukien käytön edistämisen – infot Aiheina maisema- luonnon monimuotoisuus-, perinnebiotoopit- suoja- vyöhykkeet ja kosteikot viljelyalueilla ja metsissä 7. Maatilan luonnon monimuotoisuuden-kartoituksen infopäivät</p>	<p>-Alla oleviin kaikkiin sama vastaus kuin edellä</p>
<p>8. Ei tuotannollisten investointien edistäminen tiedottamalla 9. Infohanketyöryhmä ja muut maatilan ympäristöön liittyvät aiheet</p>	<p>-Alla oleviin kaikkiin sama vastaus kuin edellä</p>
<p>Mitä puutteita / poikkeamia havaitsite hankkeen toteutuksessa?</p>	<p>Ei mitään</p>
<p>Hankeprosessi</p>	
<p>Hankeorganisaation toimivuus?</p>	<p>On toiminut hyvin Sujuvaa Organisaatio on ollut toimiva</p>
<p>Yhteistyö eri toimijoiden kanssa?</p>	<p>Hyvää yhteistyötä Sujuvaa Käsittääksemme yhteistyö on toiminut hyvin</p>

<p>Mitkä tekijät edistävät, mitkä estävät toteutusta?</p>	<p>-Riittävä ennakointi edistää, esteitä en ole havainnut. -Toteutuksessa on aina haasteena säädösten valmistuminen joiden mukaan tiedotetaan</p>
<p>Hankkeen tulokset ja vaikuttavuus</p>	
<p>Mitkä olivat hankkeen keskeisimpiä tuloksia / tuotoksia? (toimintaympäristössä tai kohderyhmässä tapahtuneita muutoksia)?</p>	<p>-Tiedon jakaminen toimijoille -Tiedotus päivänpolttavista, ajankohtaisista asioista -Viljelijät saivat aina ajantasaista tietoa</p>
<p>Mitä jää pysyväksi toimintatavaksi?</p>	<p>Tiedotuksen jatkuminen, yhteistyö</p>
<p>Vastasiko hanke tarpeeseen, miten se ilmenee?</p>	<p>-On vastannut; alueen viljelijät tuntevat hyvin hankkeen, sen toiminnot ja toimijat. -Erinomaisesti -hanke oli myös erityismainittu esimerkki valtakunnallisestikin -Kyllä. Enemmän tietoa – vähemmän kysymyksiä.</p>
<p>Jatkotoimet ja haasteet</p>	
<p>Mitkä ovat keskeisiä jatkotoimia ja tulevaisuuden haasteita hankkeen jälkeen?</p>	<p>-edistää alueen maatalouden jatkuvuutta; asiassa riittää kyllä haasteita. -Uudessa YmpäristöAgro II hankkeessa painotetaan esiin nousseiden aihealueiden käsittelyä, esim. luomu ja lähiruoka - Vastaavanlaista tiedotusta tarvitaan myös tulevaisuudessa</p>
<p>Muuta?</p>	<p>Palautteita kerätty runsaasti myös infoihin osallistujilta -> infot koettu tarpeellisiksi, dokumentit hallinnoijalla</p> <p>Ohjausryhmän loppukokouksen keskusteluissa tuli esille, että YmpäristöAgro hanke on huomioitu positiivisesti valtakunnallisellakin tasolla. YmpäristöAgro hanketta on esitelty samoissa yhteyksissä kuin valtakunnallisesti merkittäviä TEHO, Järki ja RaHa hankkeita. Näillä hankkeilla edistetään ohjelmakaudella maaseudun kehittämiseksi asetettuja tavoitteita. YmpäristöAgro hankkeissa on huomioitu laajasti maaseudun kehittämisohjelman mukaisia tavoitteita eri sektoreilta, jotka kaikki liittyvät toisiinsa ja edistävät koko elintarvikeketjua kestävä kehityksen periaatteilla. Osallistujamäärät kertovat puolestaan hankkeen tarpeellisuudesta.</p>

